

Abonamente:
un an . 780 Lei
1/2 an . 390 Lei
1/4 an . 195 Lei

TRIBUNA NOUĂ

Lei ex.

ZIAR POLITIC NATIONAL

• REDACTIA și •
ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr.
18. Tipografia „Arad”

INSERTII
se publică după tariful Administrației statului și în toate agențiile de publicitate.

3 Lei ex.

Reforma monetară

In ce constă ea și cum e combătută —

Arad, 26 Maiu.

toată lumea să fie interesată la prosperitatea așezământului național de credit.

Acestea sunt, în rezumat dispozițiile care constituie reforma monetară al cărei scop este remedierea crizei valutare. Prudența și prevederea care o caracterizează nu dă loc la nici o îndoială asupra succesului ei, — afară numai dacă, între timp, nu se va răsturna cu totul, în lumea întreagă, principiile elementare care rezidă la baza sistemului monetar și a funcționării Băncilor de emisie.

Am citit cu atenție toate criticele specialiștilor îndreptate împotriva novei politici monetare și n-am putut desprinde din ele decât argumentul suprem: orice hărție monetară care pierde peste 20 la sută din valoarea ei nu-si mai poate câștiga ceea ce a pierdut. Această afirmație sentențioasă nu este însă bazată pe o argumentare științifică ci numai pe experiența ce s-ar fi făcut altădată în America-de-Sud și într-un trecut apropiat în Europa. Nu nici se spune însă dacă planul de revigorire a fost acolo urmărit până la sfârșit sau dacă, dintr-o cauză sau alta, s-a renunțat la el pe când se afla în curs de executare.

Oricât de puține cunoștințe la materie financiară ar avea cineva pe lângă bunul său necesar spre a judeca, ar vedea că reforma în stare de proiect a ministrului de finanțe conține un ciclu de dispoziții înțelepte, singurele în stare de a determina urcarea valutei noastre.

Toate criticele specialiștilor se bazează pe o preașă experiență și pe o încipuită perturbare ce s-ar aduce vieții noastre economice.

Cât privește critica cealaltă, a opoziției politice cu origine preț, credem că servim la timp cititorului importnat de o chestiune aridă, o derogare anumită. Mostra o deținem dintr'un manifest (fără nume, fără nume, fără nume, de toate grupările „opozitiei unite”):

„Acasă este ultima lovitură de cuișt pe care îlălharii de astăzi dela cără o dau în imina României”...

„Veniți cu toți Dumineacă la Banca Națională pentru a face zid cu piepturile voastre împotriva hoților care se adună acolo pentru a peșteri robirea pe veci a țării.”

Cititorii vor vedea ce contribuție luminosă se aduce prin rădurile de mai sus la edificarea opiniei publice asupra problemei de care depinde bunastare a țării și a fiecărui cetățean român în parte.

Bulgaria cere o nouă amănare pentru desconcentrarea trupelor

Londra. — După o știre din Sofia, guvernul bulgar a adresat o petiție consiliului ambasadorilor cerând permisiune să meajne contingentul extraordinar de 10 mii de oameni și după stârșitul lunei Mai.

Aceasta din cauză că pericolul nu e încă înălțat și guvernul bulgar se teme de noi dezordini comuniști.

Rezultatul oficial al alegerilor din Budapesta

Budapestă 25. — Rezultatul oficial al alegerilor municipale din Budapestă este următorul: blocul stângelui 128 mandate, blocul dreptei 91, centrul 23, liberali 2 mandate.

NOTE Excursia ziariștilor români în Cehoslovacia

Praga, 19 Maiu.

Astăzi a sosit la Praga grupul de ziariști români care de câteva zile sunt oaspeți guvernului republicii cehoslovace.

O excursie binevenită din toate punctele de vedere...

Ziariștii români vor avea prilejul să vadă la Praga și în alte orașe ale acestei țări mucitoare, lucruri vrednice de cei mai inalti inter-

La Praga vor putea vedea că sunt într-adevăr stăpâni cehoslovaci și nu alti... Vor putea vedea ce s-a făcut prin munca tăcută și prin tenacitate de fier...

La fiecare pas se simte aici că ești în țara lui Thomas Masaryk și nu aiurea...

Un patriotism bine înțeles conduce destinele acestei nații, care vrea să respire cu proprii plămâni și să meargă pe proprie picioare.

Aici stăpânește un naționalism activ și treaz... Aici stăpânește munca triumfatoare... Înăzdar vor căuta luxul Bucureștilor... Înăzdar vor căuta belșugul trecător al României de ieri și de astăzi...

Lupta pentru existență i-a făcut pe acești veniți noi - tenaci și harnici. — El ne pot sta în față ca un exemplu de ce poate un popor când știe ce vrea.

Ziariștii noștri fac primul drum. Il vor mai face... și nu vom avea decât de călugări. Excursia căt mai dese pînă orașele acestor țări nu vor fi niciodată de prisos pentru reprezentanții scrișorului nostru. De-aci omul se întoarce acasă, parcă mai sigur de biruința sfîrșitorilor care îl așteaptă; mai oțelit pentru luptele de fiecare zi... și, cine mai mult ca locuitorii Bucureștilor noștri, are nevoie de astfel de sănătăță cură în această apărătură atâtoseră de activitate multiplă și neîntreruptă!...

Ziariștii noștri fac primul drum. Il vor mai face... și nu vom avea decât de călugări. Excursia căt mai dese pînă orașele acestor țări nu vor fi niciodată de prisos pentru reprezentanții scrișorului nostru. De-aci omul se întoarce acasă, parcă mai sigur de biruința sfîrșitorilor care îl așteaptă; mai oțelit pentru luptele de fiecare zi... și, cine mai mult ca locuitorii Bucureștilor noștri, are nevoie de astfel de sănătăță cură în această apărătură atâtoseră de activitate multiplă și neîntreruptă!...

Plecarea Suveranilor la Sinaia

MM. LL. Regele și Regina, îngoliti de principale Hohenlohe; C. H. Ott, ministru Casei Regale; general Paul Angelescu, mașralul Palatului; dr. Cantemir, dom de onoare; colonel Svidenek, adjutanț regal și dr. Ronalo, au părăsit Capitala ieri cu un tren regal, plecând direct din hala Cotroceni, spre a se duce la Sinaia.

Suveranii au fost conduși până la tren de către AA. LL. RR. Principesa Elena, moștenitoarea Tronului și Principesa Ileana.

Pe peronul haliei MM. LL. Regele și regina au fost saluți cu acest prilej de doi miniștri:

1. I. C. Brăianu, președintele consiliului, Vintilă Brăianu, Al. Constantinescu, I. O. Duca, general Văitoianu, dr. C. Angelescu, general Moșoiu, Săvulescu, general Mărdărescu, Al. Iapetatu, N. D. Chirculescu, Tancrău Constantinescu, O. Ciprianu, subsecretar de stat.

Apoi dîn: general Balș, Mocsány, baron Stârcea, general Condeescu, colonel Iacobici, comandor Cosbuc, major Schleifer, adju-

tanți regali, dr. Mamules, Romulus Voinescu Prestor, general Nicolae, general Boboc danele Mavrodi, Procopiu și Plagino, dñe de osoare; Denise, secretarul M. S. Regiu, colonel Drossu, etc.

Suveranul care e pe deplin restabil și care purta uniforma sa obișnuită de genă, de corp de armă, era foarte dispus și până la plecarea trenului regal a făcut cerc în mijlocul său de oferă un sfert de oră pe peron, cu cei prezenți.

Pasici complet restabil

B-1925. — Complet restabil din indisponibilitate de care a suferit, primul ministru Pasici și-a reluat de astăzi ocu-

Vizitele delegațiunii Rockefeller

Delegații fundației Rockefeller din Guna și Mitchel au fost în Ardeal și au vizitat serviciile noastre de asistență sanitată invitați de dl prof. dr. Gane, secretar general al ministerului sănătății publice.

Delegații americani au rămas încântați de cele văzute declarând că guvernul român a făcut sforțări incoronate de succes, pentru a ameliora starea precară a sănătății din aceste părți, unde înainte nu exista asistență sanitată.

Distanții oaspeți au vizitat instituțiile sanitare din Cluj dispensarile din Zlatna și Albac unde a admirat felul cum se face propaganda antisfîrșitică de către d-rul Rece.

Explicațiunea timpurilor noastre

A fost în trecut astăzi, și azi astăzi. Istoria se repetă și se supune unor legi care sunt invariabile. Astăzi de exemplu tot ce în epoca de materialism accentuat se alternează cu una în care idealismul și altruismul câștigă teren mai însemnat.

Nu putem convinge foarte ușor de acest adevar. Să luăm sub cercetare de pildă, istoria multora din familiile nobile. Vom afla astfel, că dinasticul sau străbunbul nobilului de azi, a fost fie un precep de porci sau altie vietuitoare, fie lipitorie a ţărănimii, ba chiar și bandit de drănuți mari în epoca medievală. Fiecare era decât mai puțin onorabil, mai pată nobil decât descendental său de astăzi. (Sunt bineînțele și exceptii — dar acestea nu fac decât să confirme regula.)

Ei bine, noi trăim în epoca postbelică din secolul XX. Rolul precepului de porci, al banditului de drumuri mari din secolul precedent îl să luăm, escroc și marele co-merciant de bovine și alte domestice.

Si fură după o grabnică îmbogățire și înțeță la noi (la Transilvania în special) din cauza lipsei unei clase mijlocii înstărite și mai puțin lacome după bătăi. Eclipsa idealismului și al altor teadini, nobile aci își arăbăria.

„Primum vivere“ își zice desigur cei năpustiți spre un tel egoist și material.

Si au înfrântă și drăptate. Dacă privim popoarele din Asia și în special anglo-saxonii, vom putea observa că la ei bunăstarea nu e un lucru pentru care trebuie să roșești și din cauza căruia trebuie să pui la buzunar inventicile murdare ale astăziilor „proletarii.“

La ei „bunăstarea“ provine dintr-o muncă onestă, sau proveniente ei rău mirosoare este uitată din cauza timpului ce spăla multe lucruri puțin frumoase.

Când v'om ajunge și noi în această situație, după trecearea cătorva generații, va dispărea și la noi antagonismul ce și astăzi de evident astăzi.

FOILETON

Regulele lui Washington

Într-o carte mică intitulată: „Regulele lui Washington“ am avut ocazia să observ unele lucruri, pe care acest mare om le-a considerat de foarte importante.

Probabil, că multe din aceste regule le-a decopiat din alte cărți, sitele poate că le-a auzit de la alții, dar ele sunt sărată tehnica judecății sale precum și modul seu de a vedea lumea încă din anii cei dinăzi ai săi.

Numerul regulelor acestora se ridică la una său și zece și din aceste amiteză 12, pe care le sănătății că de cele mai importante și mai de folos pentru orii și cine și anume:

1. Asociază-te numai cu oamenii de casă bună, dacă îți ești de puțin la reputația ta, pentru că e mai bine să singur, decât în compania oamenilor rei;

2. Nici când nu iudea pe cineva din cale afară;

3. Intre oameni de știință să folosi cuvinte usoare și de străbătă, și nici nu discuta cu ignoranții chestiuni importante;

4. Cu oamenii de știință să urci la distanță și la obiect;

5. Dări părerea totdeauna cu modestie față de alții;

6. Nu-ți bate joc de lucruri importante, și nu râde de sentimentele altora;

7. Nu te sătăci de putere și de putere;

8. Nu fi mărești cu nimenea, chiar dacă ai avea cauză;

9. Când obiectionezi contra ceva, nu o comite insuși a doua zi;

10. Gândește-te înainte de-a vorbi;

11. Recreatia ta să fie totdeauna cinstită și nu păcătoasă;

12. Nu te apuci de un lucru pe care nu ești în stare să-l îsprăvești și să-ți ești băgare de seamă de-a ține ori prin ce promisiune facută.

În vremurile vechi navigatorii își conduceau corăbile cu ajutorul statelor. Dară cănd era negură tot cursul corăbiei era amintat.

Azi vapoarele se conduc pe baza de hărți și cu ajutorul compasului. Capitanul unui vapor și orice cănd și sub orice condiții locul, unde se află vaporul său și cădă și în cea progresarea recentă.

Aceste 2 metode se folosesc și de oameni la conduceră viață lor.

Ulii au un ideal, care e în lepărtat ca o stea și să străduiesc după acesta. Dară că din multe ori negură descurageră sau negrele lipsă de rutină recurgă infugeci sau încopere cu totul strălucrea stelii și îl lasă de căruciu.

Alii își au harta voaginii lor către idealul din mintea lor bine alcătuiri și bine desemnat, pentru că să se poată folosi de în ajungetă idealul său urmărit.

Astfel cursa lor e marcată, ei își pot controla progresul făcut și pot să știe cănd sunt abătuți dela calea dreaptă a lor.

Fiecare se cunoaște pe sine mai bine ca orice altul străin. Fiecare își cunoaște alăbișinile, dară și puterile sale.

Deasă fiecare își poate croi harta sa și fiecare își poate face regulele sale, după care să se conducă în călătorie sa, care o face pe baza hărții, dară totdeauna să nu se conduce nimănii după stele, ci după harta și compasul, cari singurele suat în stare a conduce corect pe fiecare.

Si cănd cetește aceste regule ale lui Washington, fără să vreau să gădesc la faptul, cum tara aceasta, tineră în comparație cu alte țări din toată lumea în Washington și Franklin, a avut pe doi dintre cei mai mari filozofi ai lumii.

(Curierul American).

Artistice -- Culturale

Amintirea lui Avercenko
Viața scriitorilor și ziariștilor ruși din Cehoslovacă au sărbătorit în 20 de secole comemorativă pentru mare scriitor Arcadi Avercenko, mort de

G. Boscoff la Praga
Pianistul nostru George Boscoff a dat la 21 Mai un concert la Praga, reprezentându-se cu succes.

Einstein in Berlin

Din Rio de Janeiro se anunță că profesorul Einstein, după o lungă călătorie prin Argentina, Uruguay și Brazilia, a suiat zilele trecute în capitala Braziliei. Academia de științe din Rio-de-Janeiro a hotărât să facă, în amintirea acestei vizite, o medalie comemorativă.

Parlamentul

Camera

Sedința de dimineață dela 25 Maiu

Sedința se deschide la orele 9 și 15. Prezidează d. P. Oțoviceanu, vice-președinte.

Pe banca ministerială sunt prezenți d-nii: Ion I. C. Brătianu, Vintilă Brătianu, I. G. Duca, G. O. Mărășescu, N. N. Săvăeanu, general Moșoiu, N. D. Chirculescu și Tancred Constantinescu.

Se continuă discuția generală la reforma administrativă.

D. I. GRADISTEANU are cuvântul spre a continua cuvântarea începută în sedința de Sâmbătă.

Face mai întâi un rezumat al incepțului "cuvântării sale".

Trecând apoi la capitolul prefecturii să arată ce înseamnă prefectul în trecutul neamului nostru.

Spane că la alegera lui se ținea seamă de destinația și pîrțepeara sa.

Cred că prefectii de azi vor avea în vedere prea mult interesele partidului din care face parte.

D-sa se declară partizanul prefectului de carieră.

Se ocupă deosemenea cu modul de organizare al consiliului superior administrativ, instituție al cărui folos mare îl recunoaște.

Va vota contra proiectului.

Sedința se ridică la 11.

Vîtoarea sedință după amiază la orele 3.

Sedința de după amiază

Sedința se deschide la orele 3 d. a.

Prezidează d. M. Orleanu.

Pe banca ministerială iau loc d-nii: Vintilă Brătianu, I. G. Duca, general Văitoianu, G. O. Mărășescu, general Moșoiu, N. N. Săvăeanu, Al. Lopédatu, G. Cipăru și dr. C. Angelescu.

Reforma administrativă

Se continuă discuția generală la reforma administrativă.

D. AL. VAIDA crede că proiectul actual este extrem de centralist, păstrând dispozițiunile cele mai sigure care să garanteze dependența absolută a administrației de guvern.

Libertate și autonomia sunt simple iluzii, căci aliniările care le urmărză le desfîntăză.

Critică modul de compunere al consiliilor comunale, ca și sistemul după care se efectuează alegerile, sistem care nu-i în realitate decât un simulacru de libertate.

D-sa fîne să declare că pentru Ardeal proiectul actual ar fi mult mai rău decât acela al lui Tisza. (Protestări vehemente la majoritate).

VOCI: Rujine să-ți fie, că vorbești aşa!

Mal departe d. Vaida afirmă că reforma actuală poate înregul regat sub atotputernica liberală chiar și când partidul liberal va fi în opoziție. Lăudă pe d. N. Iorga care după unirea Ardealului cu vecinul regat le declară că nu vine în Ardeal să candideze spre a nu le strică solidaritatea. Liberalii au făcut dimpotrivă să cîntă să fiecăruia partid în Ardeal.

VOCI: Voiaj să rămână regionaliști?

Azuză pe d. Goga că a lăsat bani dela Blank.

D. OCT. GOGA: Nu-i adevarat. Căd lui Aristide Black să facă cunoscut, prin publicitate, dacă mi-a dat mie vre-un ban, să cum a făcut în cazul d-lui Tisza.

D. N. IORGĂ protestăză.

D. AL. VAIDA: D. IORGĂ a lăsat bani dar pentru scopuri culturale.

D. N. IORGĂ: Nu-i adevarat. N-am lăsat nici pentru scopuri culturale. (Râset!) Se fac glume asupra înțelegerii dintre cei suținoși! Revenind la proiect d. Vaida îl societează un mod de absolutism.

Legea n'a fost niciodată studiată.

D. dr. I. COSTINESCU: Înexact. Legea aceasta a fost studiată timp îndelungat, mai bine de un an. Au avut loc numeroase conferințe.

D. AL. VAIDA: Trebuie apoi să se facă apel la toti.

D. N. IORGĂ: Să sună dreptă au fost invitați și noi, dar am refuzat.

D. AL. VAIDA: În încheiere, arată că concepția acestei legi nu poate fi admisă deoarece nu mai corespunde vremurilor.

Cuvântarea dlui Leonte Moldovanu

D. LEONTE MOLDOVANU, primul cu aplauze, spune că la această lege au vorbit reprezentanții tuturor partidelor și reprezentanții minorităților. Au vorbit în totală libertate, infățișând punctul de vedere al partidelor pe care le reprezintă și facând toate criticele pe care le-au crezut necesare.

Sunt obligat să răspund obiecțiunilor serioase ridicate la tribuna Parlamentului.

Mai întâi d. Leonte Moldovanu declară că nu este exact că în sănătatea majorității ar fi fost persoane care n'au admis concepția largă a proiectului. Dimpotrivă la toate discuțiile și conferințele următoare s'a constatat cel mai deplin acord în ce privește cuprinsul proiectului.

S'a spus apoi că oamenii competenți, n'au fost invitați la alcătuirea lui, că nu s'a ținut cont de cuvântul lor. S'i această afirmație e absolut falsă. S'a făcut apel la toate inteligențele, la toate experiențele, toți au răspuns, iar proiectul actual nu-i decât fructul contribuției tuturor oamenilor pe care soarta acestei țări îi interesează în deaproape. (Applause.)

Sedința continuă.

Senatul

Sedința dela 25 Maiu

Sedința se deschide la ora 4 sub președinția d-lui M. Pherekyde.

Pe banca ministerială iau loc d-nii: N. D. Chirculescu, Tancred Constantinescu.

Exproprierea pentru școala

D-L STEFAN POP, arată că marea opera de construcții școlare, întreprinsă de d. dr. C. Angelescu, ministru instrucției, are absolut nevoie de a fi sprijinită. În multe părți se simte nevoie de terenuri și clădiri pentru școale, de aceea se impune o lege de expropriere a unor asemenea terenuri.

In acest scop d-sa depune un proiect de lege din inițiativă parlamentară, în următoarea cuprindere:

Articol unic. — Terenurile și clădirile necesare pentru așezările de învățămînt de grad secundar și superior, pot fi expropriate. Exproprierea și declararea de utilitate publică se vor hotărî de ministerul instrucției.

Proiectul și modul exproprierii vor fi același cuprinse în legea generală de expropriere.

Proiectul se trimite în secțiuni.

Se hotărăște să se ține sedință de noapte.

Camerile de muncă

D. TONY ILIESCU, reporter, dă ceteri proiectul de lege pentru înființarea și organizarea camerelor de muncă și al consiliului superior al muncii.

Legea se votează pe articole cu mici modificări.

Economice.

Tratative pentru convenția vamală cu Ungaria

Am arătat la timp, că din partea guvernului nostru, au fost trimiși la Budapesta d-nii ingineri Tanasescu și Osiceanu pentru a discuta posibilitatea încheierii unei convenții cu Ungaria.

Se stă, că diferitele taxe vamale ungare includ pentru România exportul produselor petroliere. Aceste taxe, sunt în total prohibitive pentru petroliul nostru, în vreme ce alte țări au posibilități de a exporta produsele lor petroliere în Ungaria.

D-nii Osiceanu și Tanasescu, s'au întors în țară, aducând propunerile făcute de delegații guvernului ungar. Pentru a se putea lăsăla o convenție economică cu Ungaria, trebuie să se nevoie că la rândul nostru să facem anumite concesiuni.

Propunerile făcute de guvernul ungar, vor fi supuse guvernului nostru, pentru a se vedea dacă ele pot forma bază de unei viitoare convenții.

Salonul de coafur și manicur pt. femei

se află în Arad, Strada Brătianu (fost Weitzer) No. 9, unde se capătă în mari assortimente articole de toaletă. (1125)

Dezilele și valuta

Râsoară, 26 Maiu

BURSA:

Zăriș	Marșalul de la	Incidență
Berlin	12312,50	— 123,10
Amsterdam	207,75	— 207,75
New-York	516,75	— 51687,50
Londra	2511,75	— 2512,25
Paris	2027,50	— 2015
Milano	2070	— 2057,50
Praga	1532,50	— 1532,50
Budapest	72,65	— 7260,—
Belgrad	852,25	— 852,50
București	240	— 240,—
Varsavia	99,25	— 99,25
Viena	7275	— 7275

Cursul dezilelor București

pe ziua de 26 Maiu 1925.

Carate

Paris	11.—
Londra	1046,—
New-York	215,25
Italia	868,—
Elveția	41,70
Viena	30 —
Praga	6,36

Valute

Coroane

Osterito

Napoleon

Mărți

Leva

Lire otomane

Sterline

Francezi

Elvețieni

Italieni

Drachme

Dinari

Dolari

Marca poloneză

Coroana austriacă

maghiară

cehoslovacă

6,30

Plecarea și sosirea trenurilor in gara Arad.

Sosirea

Teiuș	accelerat
Timișoara	personal
Curtici	"
Pecica	"
Timișoara	645
Oradia-Mare	655
Brad	660
Curtici	700
Curtici	713
Timișoara	727
Teiuș	732
Brad	740
Oradia-Mare	750
Curtici	755
Timișoara	760
Oradia-Mare	770
Curtici	775
Timișoara	780
Oradia-Mare	790
Curtici	795
Timișoara	800
Oradia-Mare	810
Curtici	815
Timișoara	820
Oradia-Mare	830
Curtici	835
Timișoara	840
Oradia-Mare	850
Curtici	855
Timișoara	860
Oradia-Mare	870